

utfärdade anvisningar — konstituerar extra anställning föreligger, borde tjänsterna omändras till extra ordinarie tjänster.

Med hänvisning till det anförda får jag hemställa,

att riksdagen måtte besluta att vid Göteborgs universitet inrättas åtta tjänster som biträden (ekonomibiträden) i lönegraden Ce 4.

Stockholm den 26 januari 1955

Sture Henriksson

Nr 329

Av herrar Helén och Edberg, *om inrättande av ytterligare en litteraturprofessur vid Stockholms högskola.*

I Kungl. Maj:ts proposition nr 1 under åttonde huvudtiteln, E, punkt 30 (bidrag till Stockholms högskola) föreslås att en ny professur i litteraturhistoria med poetik inrättas vid Stockholms högskola samt att därefter den ena av de båda litteraturprofessorerna vid högskolan begränsas till att omfatta allmän och jämförande litteraturhistoria.

Den föreslagna olikheten mellan de båda professorerna synes oss ur vissa synpunkter onödigt och ur andra synpunkter olämpligt.

Tanken att skapa särskilda professorer i allmän litteraturhistoria framfördes i universitetsberedningens betänkande och har upptagits av lärarrådet vid Stockholms högskola, som under en följd av år i sina petita begärt en specialiserad professur av ovan angivet slag. I petita för nästkommande budgetår begäres dock en ny professur i litteraturhistoria med poetik.

Som skäl till differentieringen har anförts, att forskning rörande allmän, d. v. s. utländsk litteratur bör bedrivas vid svenska lärosäten. Det är oförnekligt.

En väg till att nå detta mål är att anknyta forskning i ett kulturområdes litteratur till forskning i detta kulturområdes språk. Statsmakterna har valt denna väg. En professur i engelska språket och engelskspråkig litteratur inrättades 1950 vid universitetet i Uppsala, och principbeslut föreligger om inrättandet av en likartad romansk professur därstädes.

Vidare har två nya litteraturprofessorer utan anknytning till språk inrättats 1947, den ena i Uppsala och den andra i Lund. Tanken på en diffe-

rentiering övervägdes men övergavs, och de båda nya professurerna fick samma generella benämning som de förut existerande, nämligen litteraturhistoria med poetik.

Därvid beaktades både forskningens och undervisningens behov.

Vad först forskningen beträffar, är det uppenbart, att professorer av denna generella typ på intet sätt begränsar sina innehavares vetenskapliga verksamhet till enbart svensk litteratur. Allmän litteratur har tidigare behandlats av så framstående vetenskapsmän som Henrik Schück, Oscar Levertin, Anton Blanck och Albert Nilsson. Efter en period med ensidig inriktning på svensk litteratur har under de senaste åren intressesfären åter vidgats. Bland sju sökande till litteraturprofessuren i Göteborg 1953 hade sex specimenrat i såväl utländsk som svensk litteratur.

Denna bredd i intressen är naturligt och önskvärd i en sådan vetenskap som litteraturforskningen. De internationella sammanhangen har alltid varit starka inom diktningens värld och har blivit allt intimare. Den art av litteraturhistoria, som kallas »jämförande», har, när den bedrivs av svenskar, en särskilt tacksam uppgift i att påvisa sambandet mellan svensk dikt och utländsk. En föreskriven åtskillnad mellan två forskningsområden, det ena svenskt, det andra allmänt jämförande, måste därför anses olämplig.

Jämte forskningens intressen talar även undervisningens intressen mot en differentiering av professorernas ämnesområden. Huvudskälet till inrättandet av nya professorer har varit och är i närvarande stund mer än någonsin det växande undervisningsbehovet. I den kungliga propositionen föreslås, att efter tillkomsten av en ny litteraturprofessur vid Stockholms högskola den nya och den gamla professurens innehavare skall fullgöra lika delar av examinationen. Det låter sig inte utan påtagliga olägenheter göra, om de båda professorerna har olika kompetens. De kurser, som tentanderna i filosofie ämbetsexamen skall redovisa, har nämligen sin tyngdpunkt förlagd inom svensk litteratur, och detta tillstånd kommer med nödvändighet att fortsätta, hur mycket än de högre studierna och forskningsarbetet kan komma att vändas till utländska eller jämförande arbetsuppgifter. Undervisningen i litteraturhistoria med poetik vid svenska universitet och högskolor har ju till *huvudsyfte att utbilda blivande modersmåls lärare.*

I detta sammanhang bör också rekryteringssynpunkten beaktas. Undervisningens syften likaväl som forskningens intressen kräver att den nya professuren vid Stockholms högskola tillåter fri konkurrens mellan största möjliga antalet sökande. En specialiserad professur benämnd litteraturhistoria med poetik, särskilt allmän och jämförande litteraturhistoria, kan komma att handikapa vissa sökande. Ett odifferentierat ämnesområde garanterar däremot allsidig orientering och fullgod kompetens att handha den akademiska undervisningens angelägnaste samhällstjänst, som är hand-

ledningen av lärare i realskolan och gymnasiet med uppgift att meddela kunskap om både svensk och utländsk diktning.

I Uppsala — men ej i Lund — har efter dubbleringen det arrangerandet vidtagits, att år efter år den ena professorn haft huvudparten av sin andel i den elementära undervisningen förlagd till den svenska och den andra professorn en motsvarande andel förlagd till den utländska litteraturens område. Denna arbetsfördelning har gjorts för att lindra den med studenternas antal ökande arbetsbördan. Om den är helt lycklig, kan ifrågasättas. Utan en ökning av de biträdande lärarnas antal är den emellertid behövlig.

Vid Stockholms högskola har man önskat en formlig föreskrift, att den med den nya professuren förknippade undervisningsskyldigheten skall falla inom allmän och jämförande litteraturhistoria. Vi vill inte motsätta oss detta önskemål, men vi hävdar, att differentieringen av undervisningsskyldigheten kan och bör företas utan att någon skillnad göres mellan dubbelprofessorernas omfattning och benämning. Det förutsättes dock att Kungl. Maj:t i regleringsbrevet vid professurens inrättande tillser att sådana bestämmelser om undervisningsskyldigheten utfärdas.

Vi hemställer,

att riksdagen måtte bifalla Kungl. Maj:ts förslag om inrättandet av ännu en litteraturprofessur vid Stockholms högskola av samma slag som de vid universiteten i Uppsala och Lund 1947 nyinrättade litteraturprofessorerna; samt

att den nya professurens ämnesområde fastställs till »litteraturhistoria med poetik».

Stockholm den 26 januari 1955

Gunnar Helén

Rolf Edberg

Nr 330

Av herr Helén m. fl., om inrättande av en ordinarie professur i teaterhistoria vid Stockholms högskola.

Professuren i teaterhistoria vid Stockholms högskola — den enda professuren i detta ämne i vårt land — tillkom år 1946 genom att medel av Stockholms stad ställdes till förfogande för ändamålet. Denna professur gjordes personlig för Agne Beijer.

Under den relativt begränsade tid som teaterhistoria varit akademiskt